

MYŚL NA TYDZIEŃ

Patriotyzm powinien wyrażać się w życiu naszych rodzin, które są pierwszą szkołą miłości, odpowiedzialności i służby bliźniemu.

Bp Wiesław Śmigiel

Co było w maju?

W maju, miesiącu I Komunii św., wnętrza kościołów ożywiały biel kwiatów, odbywały się pierwsze spowiedzi małych wiernych, ale także spowiedzi ich rodziców czy krewnych, często pierwsze po wielu latach. Nie brakowało radosnych spotkań w gronie najbliższych, zabaw najmłodszych, prezentów. Przez kilka dni na ulicach w godzinach wieczornych spotkać można było ubrane w białe szatki dzieci, podążające na Msze św. w ramach tzw. białego tygodnia.

Były też i kontrasty. Podczas spowiedzi dzieci przy kościele dało się słyszeć komentarze matek, że „jak tak można dzieci spowiedzią stresować”, goście przyjeżdżali tylko na przyjęcie, omijając widocznie mało znaczący element modlitwy w intencji dziecka podczas Mszy św., spotkania rodzinne spływały alkoholem różnej maści, na biały tydzień już czasu nie było, bo „przed przyjęciem do kościoła się nachodzili”. A na ulicach zamiast dzieci można było natknąć się na kulające się białe baloniki z nadrukiem krzyża lub kielicha z hostią.

Co odbyło się u Ciebie lub Twoich bliskich, znajomych: I Komunia św., czy tylko przyjęcie?

Joanna Kruczyńska

Uczestnicy marszu nieśli długą flagę narodową

Ks. Paweł Borowski

PATRIOTYZM POTRZEBUJE MIŁOŚCI

Kochaj wszystkich, wszystkim służ – słowa te streszczają bohaterskie życie płk. Witolda Pileckiego. Pamięć o nim pielęgnowana jest przez torunian, którzy po raz ósmy uczestniczyli w Marszu płk. Witolda Pileckiego

Uroczystości upamiętniające bohaterskiego żołnierza odbyły się 12 maja. Rozpoczęły się od nadania nazwy płk. Witolda Pileckiego nowemu rondowi w Toruniu. Następnie w murach kościoła garnizonowego pw. św. Katarzyny modlono się w intencji płk. Pileckiego oraz wszystkich ofiar totalitaryzmów i handlu ludźmi. Mszy św. przewodniczył bp Wiesław Śmigiel.

Ksiądz Biskup podkreślił, że płk Pilecki jest bohaterem naszych czasów dlatego, że przemieniał świat przez swoją niezłomną postawę. Jako chrześcijanin, człowiek głębokiej wiary nigdy nie uciekał od tego, co go otaczało, od rzeczywistości, wręcz przeciwnie: starał się wartości chrześcijańskie wprowadzić

w codzienność. Źródła tej siły i odwagi można upatrywać tylko w jego głębokiej wierze. – Kochał wszystkich, bo traktował ich jak bliźnich, bo Pismo Święte było elementarzem jego życia. Służąc ojczyźnie, służył wszystkim, zdając sobie sprawę, że miłość do ojczyzny to pomoc każdemu, kto tej pomocy potrzebuje – dodał Ksiądz Biskup i zaznaczył, że płk. Witold Pilecki do patriotyzmu wprowadził przykazanie miłości Boga i bliźniego.

Kaznodzieja podkreślił, że dziś „patriotyzm powinien wyrażać się w życiu naszych rodzin, które są pierwszą szkołą miłości, odpowiedzialności i służby bliźniemu”. Przestrzenią, w jakiej codziennie zdajemy egzamin z patriotyzmu, są

miejsca, w których toczy się nasze życie. Wszędzie tam, gdzie jesteśmy, patriotyzm wzywa nas do miłości, szacunku, życzliwości, odpowiedzialności i uczciwości.

Po Eucharystii uformowano marsz prowadzony przez Kompanię Honorową Wojska Polskiego. Uczestnicy marszu przeszli pod pomnik Żołnierzy Wyklętych, gdzie wygłoszono okolicznościowe przemówienia, a po apelu poległych złożono kwiaty i wieńce. Zwieńczeniem obchodów była konferencja „Walka o godność człowieka w XXI wieku”. Wśród prelegentów był m.in. o. Jean de Dieu z Burundi, który opowiadał o doświadczeniach współczesnego niewolnictwa.

Ks. Paweł Borowski

TORUŃ

Nieznany misjonarz Prus

Kolejny, szósty, Kiermasz Książki Regionalnej, który 14 maja odbył się w gmachu Biblioteki Głównej UMK w Toruniu, jak zwykle zgromadził wielu zainteresowanych. Oprócz zakupu książek można było również spotkać się z autorami, promującymi swoje publikacje. Jednym z nich był Kazimierz Trybalski, autor książek o bł. Jucie z Bielczyn i bł. Dorocie z Mątów, opowiadający o nowo wydanej pozycji dotyczącej bp. Chrystiana, pierwszego misjonarza Prus. Choć jego podobizna widnieje w herbach Grudziądza

i Lubawy (to właśnie z tych terenów wyruszał na misje), a na jego temat ukazały się naukowe artykuły, okazuje się być mało znany. Tymczasem jest to postać, którą warto poznać, a powieść może być dobrą formą służącą popularyzacji. Chrystian, wzorem św. Wojciecha i Brunona z Kwerfurtu, nawracał bez użycia siły, co w owych czasach nie było oczywiste, co więcej, był pomocą dla okolicznych mieszkańców. Jako jeden z przykładów autor przytoczył pruski zwyczaj wydawania (a raczej sprzedawania) córek za mąż. Dziewczyna,

Od lewej: Michał Targowski, Kazimierz Trybalski

której nikt nie chciał kupić, była wyganiana z ojcowskiego domu i częstokroć skazywana na śmierć. Bp Chrystian wspomagał te bezdomne dziewczęta, znajdując dla nich schronienie choćby w żeńskich klasztorach. Autor powieści zaznaczył, że pisząc o czasach historycznych, nie można ograniczyć się do samej znajomości faktów – należy wręcz wczuć się

w mentalność tamtego społeczeństwa, dlatego swoje książki oddał do recenzji historykowi prof. Waldemarowi Rozyńskowskiemu. Zapytany przez prowadzącego spotkanie dr. Michała Targowskiego o dalsze plany odparł, że chętnie napisałby powieść o słudze Bożej Magdalenie Mortęskiej oraz o grudińskim Kolegium Jezuitów.

Renata Czerwińska

TORUŃ

Oratorium o bł. ks. Frelichowskim

WToruniu w dniach 1-29 maja trwa Probalitica – Festiwal Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich. Jeden z koncertów miał miejsce w kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – 4 maja wystąpiła tam orkiestra Capella Gedanensis. Muzycy pod batutą Jacka Brzoznowskiego przedstawili utwory toruńskich kompozytorów: „Moją gwiazdę” zaledwie 12-letniego Adama Józefa Falentego, „Sanctus” Mateusza Ryczka oraz „Oratorium o życiu bł. ks. Ste-

fana Wincentego Frelichowskiego” Magdaleny Cynk. Motywem przewodnim utworu był wiersz napisany przez błogosławionego w obozie w Dachau: „Radosnym, Panie”. Licznie zebrani mogli usłyszeć również fragmenty jego pamiętnika, przejmującą skargę matki oraz słowa św. Jana Pawła II, które wygłosił w Toruniu podczas beatyfikacji ks. Wicka. Plastyczna opowieść różnych instrumentów, śpiew chóru i solistów – Klaudii Trzasko i Mateusza Kołosa –

Od lewej: dyrygent Capelli Gedanensis oraz kompozytorzy

sprawiły, że słuchacze reagowali zawiedzionym: „To już koniec?!” albo komentowali: „Koncert był wspaniałą uczcą Bogu na chwałę, a nam na pożytek”.

Renata Czerwińska

Koncert finałowy Festiwalu Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich będzie miał miejsce w kościele Mariackim 29 maja o godz. 19 – wystąpi Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Narodowej z Wilna

TORUŃ – RZYM

Współpraca uniwersytetów

WCollegium Maximum UMK w Toruniu podpisano umowę o współpracy między toruńskim Uniwersytetem Mikołaja Kopernika i Papieskim Uniwersytetem Laterańskim w Rzymie. Spotkanie, podczas którego podpisano umowę, odbyło się 10 maja. Uczestniczyli w nim m.in. bp Andrzej Suski, emerytowany biskup toruński, oraz ks. prof. Dariusz Kotecki, dziekan Wydziału Teologicznego UMK. Umowę podpisali rektorzy uczelni bp prof. Enrico dal Covolo oraz

prof. Andrzej Tretyn. – W ramach podejmowanej współpracy ukazują się dwie serie wydawnicze „Veritatem Inquirere” oraz „Fontes Scrutari”, w których poruszana jest m.in. problematyka średniowiecznych źródeł liturgicznych. Wielki wkład w wymienione publikacje ma bp Andrzej Suski – mówił ks. prof. Dariusz Kotecki, dziekan Wydziału Teologicznego UMK. Ksiądz Dziekan podkreślił, że współpraca uniwersytetów umożliwia m.in. wymianę wykładowców i doświad-

Uczestnicy spotkania w Collegium Maximum

czeń czy wyjazdy absolwentów na studia doktoranckie.

Dotychczasowa, wieloletnia współpraca między uniwersytetami została doceniona przez bp. Enrico

dal Covolo, który wręczył rektorowi UMK prof. Andrzejowi Tretynowi pamiątkowy medal Papieskiego Uniwersytetu Laterańskiego

Ks. Paweł Borowski

GRODZICZNO

Jubileusz orkiestry

W Grodzicznie 12 maja odbyły się obchody jubileuszowe z okazji 30-lecia Parafialno-Gminnej Młodzieżowej Orkiestry Dętej. Uroczystość rozpoczęła się Mszą św., którą odprawili ks. kan. Henryk Rychert, proboszcz parafii Grodziczno, oraz ks. kan. Marek Lubieniecki z parafii Tylice.

Po Mszy św. kapelmistrz Jarosław Titz powitał gości i przybliżył historię powstania orkiestry. Wśród zaproszonych byli: przedstawiciele władz samorządowych, Ochotniczych Straży Pożarnych, założyciel i pierwszy kapelmistrz Franciszek Orłowski z małżonką oraz obecni i byli orkiestranci.

Następnie muzycy zaprezentowali swoje umiejętności podczas koncertu jubileuszowego, który był uczcą dla ucha. Po części oficjalnej wszyscy zaproszeni goście udali się na wspólny poczęstunek do Domu Strażaka w Grodzicznie.

Ks. Krzysztof Kownacki

Członkowie orkiestry

Ks. Krzysztof Kownacki

GRUDZIĄDZ

Rocznica Konstytucji 3 maja

W rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja w bazylice pw. św. Mikołaja w Grudziądzu została odprawiona Msza św. w intencji ojczyzny. Wzięli w niej udział przedstawiciele władz miejskich i wojska oraz Kompania Honorowa Wojska Polskiego ze sztandarem pułku, jak również liczne poczty sztandarowe służb mundurowych i cywilnych. Liturgię uświetnił śpiewem chór męski Echo. Eucharystii przewodniczył ks. inf. Tadeusz Nowicki, honorowy obywatel tego miasta, w asyście grudziądzkich duchownych: ks. kan. Dariusza Kunickiego, proboszcza bazyliki, ks. kpt. Artura Majorka, kapelana miejscowego garnizonu, oraz ks. Marcina Banacha, dyrektora Grudziądzkiego Centrum Caritas.

Na wstępie ks. inf. Nowicki zaznaczył, że uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski łączy się z uroczystością patriotyczną oraz przypadającą w tym roku setną rocznicą odzyskania niepodległości.

W homilii ks. kpt. Artur Majorek przypomniał scenę, kiedy ukrzyżowany Chrystus powierzył Maryi swego ukochanego ucznia. Również w historii naszego narodu Matka Boża odegrała niemałą rolę. Czczono Ją od wieków. Nim w 1410 r. pod Grunwaldem rycerstwo polskie ruszyło do zwycięskiego boju, odśpiewało pieśń „Bogurodzica”. W obliczu potopu szwedzkiego 1 kwietnia 1656 r. w katedrze lwowskiej król Jan Kazimierz ogłosił Maryję Królową Polski. Uciekali się do Niej wszyscy, wiedząc, że jest Matką ratunku i pocieszenia. Po odzyskaniu niepodległości na prośbę biskupów polskich ówczesny papież wyraził zgodę, aby dzień 3 maja stał się świętem narodowym Polaków. Kaznodzieja zachęcił, by prosić Jezusa i Jego Matkę, a naszą Królową o pojednanie wszystkich opcji rządzących, by służyły Bogu i ojczyźnie.

Na zakończenie Mszy św. odmówiono modlitwę za ojczy-

znę ks. Piotra Skargi, „Pod Twoją obronę” oraz odśpiewano pieśń „Boże, coś Polskę”. Część patriotyczna odbyła się na Rynku Głównym przed pomnikiem Żołnierza Polskiego, gdzie oddano salwę honorową i złożono kwiaty.

Zenon Zaremba

W parafii pw. św. Stanisława Kostki w Złejwsi Wielkiej 6 maja odbyła się peregrynacja relikwii patrona harcerzy bł. ks. Frelichowskiego. Mszy św. z tej okazji przewodniczył ks. prał. Józef Nowakowski, a koncelebrantem był proboszcz miejsca ks. kan. Wojciech Murawski. W uroczystości wzięli udział parafianie i liczni harcerze

Jerzy Kalinowski

CHRZEŚCIJAŃSKI ORIENT

„Chrześcijański orient. Historia, dziedzictwo, współczesność” – taki tytuł nosiła międzynarodowa konferencja, która odbyła się na Wydziale Teologicznym UMK w Toruniu w dniach 15-16 maja

RENATA CZERWIŃSKA

Prelegenci podjęli temat z wielu perspektyw: teologicznej, liturgicznej, historycznej, ale i językoznawczej czy kulturowej; nie zabrakło również refleksji nad współczesną sytuacją chrześcijan na Bliskim Wschodzie.

Podobni, a jednak inni

Jak zauważył ks. prof. Dariusz Zagórski, rektor toruńskiego Wyższego Seminarium Duchownego, nie sposób mówić o chrześcijanach na Wschodzie, nie biorąc pod uwagę ich mentalności, która jest zupełnie różna od europejskiej.

szeniem Ewangelii, skierowanej do osób, które w rzeczywistości chrześcijanami były – opowiedział dr hab. inż. Mirosław Rucki z Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu. Tymczasem już wkrótce na skutek pogromów liczba chrześcijan w Turcji drastycznie się zmniejszyła. Dziś w tych dwóch miejscowościach nie mieszka żaden wyznawca Chrystusa.

Apostolskie tradycje

Początki chrześcijaństwa na Bliskim Wschodzie sięgają czasów apostołskich, z czego wierzący

zachować mimo życia w diasporze i ciągłych prześladowań. Ks. dr hab. Jan Witold Żelazny z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przywołał postać patriarchy Tymoteusza I, który już w IX wieku zebrał pokaźną bibliotekę (ok. 1 tys. woluminów) dzieł dotyczących gramatyki, medycyny, filozofii, teologii itp. (dla porównania: biblioteka żyjącego w XIII wieku bp. Iwona Odrowąża liczyła 32 woluminy). Jednak, jak zauważyli mówcy, niejedna miejscowość, z której pochodzili święci i która niegdyś była prężnym ośrodkiem życia chrześcijańskiego – na przykład Edessa – dziś jest w całości przejęta przez muzułmanów.

Jedność w różnorodności

Charakterystyczna dla chrześcijańskiego orientu jest mnogość wyznań: ks. dr Mateusz Potoczny z Uniwersytetu Opolskiego wskazał, że w samym tylko indyjskim stanie Kerala funkcjonuje 8 różnych obrządków. Choć różnią się rytmem (co w barwnych prezentacjach przedstawiły Dominika Kovacević z Uniwersytetu Warszawskiego, mówiąc o liturgicznych i ludowych tradycjach arabskiego prawosławia oraz Marzanna Klepacka z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, przedstawiając tradycje liturgiczne egipskich Koptów), chrześcijanie Bliskiego Wschodu szanują się nawzajem, uważając, że łączy ich wspólna wiara. To ona jest ich stylem życia.

Chrześcijaństwo to wybór

Niestety, wspólne dla orientalnych wyznań chrześcijańskich jest także doświadczenie prześladowania. Sytuację współczesnych chrześcijan na Bliskim Wschodzie scharakteryzował w swoim wykładzie dr John A. Berry (University of Malta). Zauważył, że na swoją trudną sytuację patrzą oni jako na udział w Krzyżu Chrystusa, gdyż chrześcijaństwo to nie ideologia, ale wybór – szczególnie tam. Patriarchowie mimo wszystko zachęcają swych wiernych do pozostania na miejscu (jeśli wyemigrują, te tereny zajmą muzułmanie). Jakiej pomocy oczekują oni od Kościoła na Zachodzie? Przede wszystkim modlitwy i pamięci, a następnie odpowiedzi na konkretne potrzeby. Prelegent zauważył, że chrześcijan w Iraku i Syrii najbardziej boli zapomnienie.

Obyś był gorący

Podczas 2-dniowej konferencji nie zabrakło czasu na dyskusje i pytania do prelegentów. Cennymi uwagami dotyczącymi kultury orientalnej dzielił się wówczas m.in. pochodzący z Syrii prof. Michael Abdalla z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, opowiadając chociażby o istotnej roli ojca chrzestnego i kapłana czy przykładaniu obecnie małej wagi do studiów humanistycznych. Jego deklaracja: „Nie spotkałem zimnego chrześcijanina na Bliskim Wschodzie!” może stanowić podsumowanie tego ciekawego spotkania.

Od lewej: prof. Martin Tamcke, dr John Berry, o. dr Andriy Oliynyk CSsR, Marzanna Klepacka

Taki błąd popełnili misjonarze (różnych denominacji), przybywający na początku XX wieku do Hakkari i Wan (dzisiejsza Turcja). O nieskutecznej misji – bo bardziej związanej z polityką niż gło-

z Etiopii, Egiptu, Indii czy Syrii są bardzo dumni. Kultuwując rytmy liturgiczne, sięgające nawet kilkanaście wieków wstecz, podkreślają ciągłość tradycji chrześcijańskiej, którą udało im się

Beata Osmańska

Florianum to nazwa zainspirowana osobą św. Floriana, męczennika. W ten sposób został nazwany cykl wydarzeń, którego centralnym punktem było wprowadzenie relikwii św. Floriana, patrona strażaków, do świątyni w Grucie

Sprowadzenie relikwii św. Floriana poprzedzono kilkumiesięcznymi przygotowaniami. Podczas pielgrzymki w dniach 14-15 kwietnia strażacy OSP Gruta wraz z samorządowcami powiatu grudziądzkiego i komendantem wojewódzkim PSP udali się do Krakowa, by uroczystie odebrać i przywieźć relikwie swojego patrona do Gruty. Relikwie świętego trafiły do Krakowa pod koniec XII wieku dzięki staraniom ówczesnego biskupa krakowskiego Gedeona i księcia Kazimierza II. To właśnie z tej relikwii została przekazana część dla gruckiej parafii.

Człowiek wiary

Uroczyste wprowadzenie relikwii do kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Grucie odbyło się 4 maja pod przewodnictwem bp. Wiesława Śmigła, w obecności strażaków ochotników powiatu grudziądzkiego oraz funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej z województwa kujawsko-pomorskiego. To radosne święto zostało poprzedzone Triduum Floriańskim (23-25 kwietnia). Duchowe przygotowanie do przyjęcia patrona w progach świątyni poprowadził ks. st. bryg. w stan. spocz. Zenon Rutkowski,

emerytowany kapelan strażaków województwa kujawsko-pomorskiego. Ksiądz Kapelan ukazał św. Floriana jako człowieka wiary, potrafiącego bezgranicznie kochać i posiadającego niegasnącą nadzieję.

Najważniejszym z wydarzeń Florianum była Msza św. sprawowana pod przewodnictwem bp. Wiesława Śmigła we wspomnienie św. Floriana. Rozpoczęło ją uroczyste wniesienie relikwii przez strażaka dh. Waldemara Kurkowskiego do kościoła w Grucie. W homilii Ksiądz Biskup przypomniał licznie zgromadzonym strażakom życie ich patrona, podkreślając, że dał on się poznać jako odważny żołnierz Chrystusa, jako ten, który patronuje strażakom oraz chroni przed klęską pożarów. – W strażakach widzimy ewangeliczny ideał, który naśladował św. Florian. Nie lekceważycie głosu syreny, nie lekceważycie głosu wołającego o pomoc: chcemy wam, strażacy, za to podziękować – podkreślił bp Śmigół.

Na zakończenie Mszy św. Ksiądz Biskup poświęcił obraz św. Floriana znajdujący się w prezbiterium kościoła, pod którym umieszczono relikwie. Autorką podobizny świętego jest Bożena Kruszyńska (z d. Lisowska), niegdyś mieszkanka gruckiej parafii.

Marek Wentowski

Podczas poświęcenia figury św. Floriana przy remizie w Grucie

Wspólne świętowanie

Po liturgii kapłani i wierni oddali cześć relikwii świętego patrona, następnie udali się pod strażnicę, pod którą Ksiądz Biskup poświęcił figurę św. Floriana, zamieszczoną na frontowej ścianie remizy. Organizatorzy Florianum złożyli podziękowania wszystkim, którzy wsparli organizację wydarzenia oraz objęli patronatem honorowym. Po przemówieniach komendanta wojewódzkiego PSP, komendanta wojewódzkiego OHP oraz samorządowców powiatu grudziądzkiego zgromadzeni zasiedli do stołu. W wydarzeniu historycznym dla działającej prawie 120 lat jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Grucie wzięła udział większość jednostek ochotniczych straży pożarnych z terenu powiatu grudziądzkiego

(obecnie działa ich 30). Z okazji podniosłego wydarzenia wierni otrzymali specjalnie przygotowane obrazki z litaniami do św. Floriana oraz foldery opisujące jego życie i historię straży pożarnej w Grucie.

Florianum stało się okazją do integracji strażaków powiatu grudziądzkiego i dzielenia się doświadczeniem strażackiej służby. Nadrzednym celem wydarzenia było jednak sprowadzenie relikwii św. Floriana do Gruty oraz wypraszenie łask u Boga za wstawiennictwem patrona. Od dzisiaj w powiecie grudziądzkim nie tylko strażacy mają swojego orędownika, lecz także każdy mieszkaniec może wejść do świątyni i wypraszać za wstawiennictwem świętego męczennika potrzebne łaski do ugaszenia duchowych pożarów swojego życia.

Ks. Kamil Pańkowiec

Mariusz Wegner

Pielgrzymi na tle panoramy Florencji

PIELGRZYMKA DO WŁOCH

Parafia pw. Miłosierdzia Bożego w Toruniu pod koniec kwietnia zorganizowała dziewięciodniową pielgrzymkę do Włoch. Opiekę duchową nad wyjazdem sprawował ks. Karol Rafalski

KS. KAROL RAFALSKI

Pierwszym miejscem odwiedzionym przez naszą grupę była Florencja, miasto założone przez Etrusków, malowniczo położone nad rzeką Arno, które zastępowało tu handel i rzemiosło. Przebywali tu i tworzyli wielcy artyści, tacy jak: Dante Alighieri, Giotto di Bondone, Niccolò Machiavelli, Leonardo da Vinci czy Michał Anioł. Zwiedziliśmy bazylikę Świętego Krzyża, w której pochowani są m.in. Galileusz i Michał Anioł, spacerowaliśmy po starej części Florencji, odwiedzając także Most Złotników.

W następnych dniach dotarliśmy najpierw do Watykanu. W wiosennym słońcu mogliśmy podziwiać rozkwitające Ogrody Watykańskie, z których roztaczał się widok na Bazylikę św. Piotra. Zatłoczone od turystów Muzea Watykańskie doprowadziły nas do Kaplicy Sykstyńskiej (miejsca wyboru papieży) upiększonej przez Michała Anioła, skąd przeszliśmy

do grobu Apostoła Piotra znajdującego się w Bazylice. Późnym wieczorem mogliśmy podziwiać oświetlony Rzym, szczególnie monumentalną Fontannę di Trevi czy Schody Hiszpańskie. Niedziela była okazją do spotkania z papieżem Franciszkiem na Placu św. Piotra w czasie południowej modlitwy „Regina Coeli”. To również dzień odwiedzin Bazyliki Santa Maria Maggiore i Bazyliki św. Pawła za Murami oraz katakumb, w których chrześcijanie pierwszych wieków spotykali się na modlitwie. W tak ważnym dla chrześcijaństwa miejscu sprawowaliśmy niedzielą Eucharystię. Nawiedziliśmy również rzymskie Koloseum – miejsce męczeństwa wielu chrześcijan, Forum Romanum – kolebkę cywilizacji Imperium Romanum, Panteon – świątynię bóstw pogańskich, przekształconą w IV wieku na kościół chrześcijański, czy Bazylikę Laterańską.

Kolejnym celem pielgrzymowania był Asyż i odwiedziny w kaplicy Porcjunkuli, którą św. Franciszek otrzymał od benedyktynów. Pięknie położone na zboczu góry rodzinne miasto świętego zauroczyło nas. Wizyta w Asyżu była okazją do modlitwy przy grobie św. Klary i św. Franciszka. Ostatnim miejscem odwiedzionym na włoskiej ziemi była Wenecja. Rejs statkiem po kanałach oraz spacer przed bazyliką św. Marka, gondole i zachód słońca nad kanałem były pięknym podsumowaniem wizyty na Półwyspie Apenińskim.

W drodze powrotnej zwiedziliśmy Jaskinię Postojną w Słowenii. Tak jak Rzym został zbudowany ręką ludzką, tak tutaj w zachwyt wprowadzały dzieła natury wyrzeźbione w ciągu milionów lat. Całość wieńczyła wizyta w Wiedniu.

Pielgrzymka gmin

Do sanktuarium maryjnego w Górze Klasztornej k. Łobżenicy 3 maja przybyła grupa licząca 72 pielgrzymów. Byli to mieszkańcy Błotek, Gronowa, Gostkowa, Górska, Przysieka, Rozgart, Kamionek Wielkich, Kamionek Małych, Starego Torunia, Turzna, Torunia oraz Złejwsi Wielkiej, którzy chcieli podziękować Maryi za ogarnianie łaską i nieustanną opiekę. W najstarszym w Polsce sanktuarium maryjnym znajduje się cudowny obraz Matki Bożej Góreckiej koronowany w 1965 r. przez kard. Stefana Wyszyńskiego (przybyło wówczas do Górki Klasztornej 50 tys. wiernych). Opiekę nad cudownym obrazem prowadzą od 1923 r. Misjonarze Świętej Rodziny.

Pielgrzymka rozpoczęła się Droga Krzyżową, którą poprowadziła Helena Giergielewicz. Mszę św. sprawował ks. Grzegorz Kamiński MSF. W homilii przypominał on, że 3 maja jest dniem szczególnym – poświęconym Matce Bożej Królowej Polski, która jest

Pielgrzymi wraz z ks. Adamem Pestką MSF na tle figury św. Józefa

drogą prowadzącą do Chrystusa. Po Eucharystii ks. Adam Pestka MSF przybliżył historię sanktuarium sięgającą 1079 r. W pobliskim parku rosną dęby mające 600-900 lat. Obecna fasada kościoła jest barokowo-rokokowa. Wcześniej dwie drewniane budowle strawił pożar wzniecony przez chylące się ku upadkowi pogaństwo. Z wielu dramatycznych wydarzeń, których na przestrzeni blisko 1000 lat istnienia doświadczyło sanktuarium w Górze Klasztornej, należy wspomnieć gehennę II wojny światowej, kiedy w poło-

wie listopada 1939 r. hitlerowcy rozstrzelali wszystkich ojców.

Na zakończenie pielgrzymi zebrali się na placu przy pomniku kard. Stefana Wyszyńskiego, w pobliżu miejsca objawień Matki Bożej, aby tam w godzinie Miłosierdzia Bożego odmówić Koronkę do Miłosierdzia Bożego. Następnie udali się w drogę powrotną i zatrzymali się w sanktuarium Najświętszej Marii Panny Gwiazdy Nowej Ewangelizacji i św. Jana Pawła II w Toruniu na modlitwę.

Jarosław Mikołajczyk

Warsztaty z modlitwy

Katolickie Stowarzyszenie Apolickie w służbie Nowej Ewangelizacji „Pieśń Nowa” 12 maja zorganizowało warsztaty z modlitwy o uzdrowienie, które odbyły się w kaplicy szkolnej pod kościołem pw. św. Józefa w Toruniu. W warsztatach, które poprowadził Marcin Zieliński, lider wspólnoty „Głos Pana” ze Skierniewic, wzięło udział blisko 200 osób, głównie zaangażowanych w różne wspólnoty i duszpasterstwa, oraz kilku kapłanów.

Spotkanie trwało od 9 do 16 i zawierało trzy bloki, na które składały się konferencje i modli-

Marcin Zieliński w sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Toruniu

ty. Następnie udaliśmy się do diecezjalnego sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Toruniu na wieczorną Eucharystię. Po niej odbyły się konferencja i modlitwa o uzdrowienie. Podczas całego dnia śpiewem i modlitwą służyła wspólnota Królewskie Dziedziczne.

Uczestnicy warsztatów zostali zachęcani do tego, aby dążyli do świętości poprzez środki, które są dostępne w Kościele, aby stawali się odważnymi świadkami. Wieczorna modlitwa o uzdrowienie zakończyła się licznymi świadectwami.

Edyta Krych

ZAPRASZAMY

Koncert uwielbieniowy

Ojcowie franciszkanie z Torunia zapraszają w Boże Ciało 31 maja na koncert uwielbieniowy. O godz. 19.30 na przyklasztornym placu św. Franciszka wystąpi zespół New Day. **rc**

Michayland

Oratorium im. bł. ks. B. Markiewicza w Toruniu zaprasza 2 czerwca na Michayland. Świętowanie Dnia Dziecka rozpocznie się o godz. 9 Eucharystią w kościele pw. św. Michała Archaniola na toruńskich Rybakach, a następnie w Parku Bydgoskim dzieci z rodzicami będą mogły skorzystać z przygotowanych atrakcji. **rc**

TEKA

Wydział Teologiczny oraz Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej Wydziału Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu zapraszają w dniach 14-15 czerwca na Teologiczno-Etnologiczną Konferencję Akademicką TEKA. Temat konferencji: „Człowiek – modlitwa i medytacja”. Tegoroczna edycja będzie miała charakter międzynarodowy. Szczegółowy program na www.teologia.umk.pl. **rc**

Marsz dla Życia i Rodziny

10 czerwca w Toruniu odbędzie się Marsz dla Życia i Rodziny. Zostanie on poprzedzony Eucharystią o godz. 12.30 w katedrze Świętych Janów. Przewodniczyć jej będzie bp Wiesław Śmigiel. Po Mszy św. o godz. 14 marsz wyruszy z Rynku Staromiejskiego w kierunku Rynku Nowomiejskiego. Tego dnia w diecezji toruńskiej marsze odbędą się również w Grudziądzu, Brodnicy oraz Działdowie. **rc**

Śladami bł. ks. Jerzego

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Toruńskiej w dniach 22-24 czerwca po raz ósmy organizuje Pieszą Pielgrzymkę Śladami Męczeństwa bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Trasa wiedzie z Górska, miejsca uprowadzenia bł. ks. Jerzego, do Włocławka, miejsca odnalezienia ciała męczennika. Zapisy i szczegółowe informacje pod nr. tel. 501-937-378. **jk**

DUCHOWNI DIECEZJI CHEŁMIŃSKIEJ (140)

PO PROSTU CZŁOWIEK Z KLASĄ

Syn ziemi chełmińskiej, filomata, duszpasterz, obywatel zasłużony w walce o kształt granic Polski u progu niepodległości, proboszcz parafii w Brzeźnie Szlacheckim i Górznie

WOJCIECH WIELGOSZEWSKI

Władysław Rygielski urodził się 17 grudnia 1878 r. w Malankowie w parafii lisewskiej blisko Chełmna w rodzinie Walentego i Mariany ze Sprenglewskich. Uczył się w Collegium Marianum w Pelplinie (1893-96) i gimnazjum chełmińskim. Należał tam do tajnego Towarzystwa Filomatów, co skończyło się aktem oskarżenia w procesie toruńskim we wrześniu 1901 r. Sąd odstąpił od wymierzenia kary, jednak odium „spiskowca” pozostało. Opuścił więc zabór pruski, by rozpocząć studia we Wrocławiu. Rok później za zgodą biskupa chełmińskiego Augustyna Rosentretera, który „w uczeniu się, choćby tajnym, języka ojczystego nie mógł widzieć nic zdrożnego” (ks. Franciszek Manthey), wstąpił do Seminarium Duchownego w Pelplinie. 25 marca 1906 r. otrzymał święcenia kapłańskie i po prymicjach w kościele pw. Krzyża Świętego w Lisewie podjął posługę w Czarnowie.

Brzeźno dla Polski

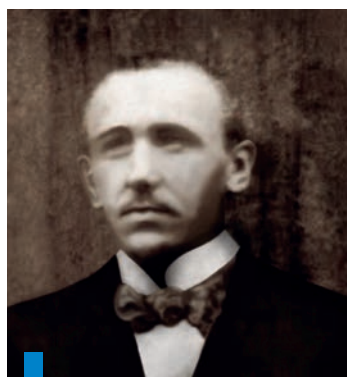
Po kolejnych siedmiu (!) wikariatach – m.in. w Nieżywiciu i Rumianie – został w 1915 r. proboszczem parafii pw. św. Katarzyny w Brzeźnie (obecnie Brzeźno Szlacheckie). Patriotyczni mieszkańcy tej części południowo-zachodniej Kaszubszczyzny, nazywani Gochami, po klęsce Niemiec w 1918 r. tworzyli Rady Ludowe. Do takiej rady w Brzeźnie wybrano ks. Rygielskiego, który na wiecach przekonywał Kaszubów, że wbrew niemiec-

kiej propagandzie są Polakami. Wiosną 1919 r. dzięki inicjatywie jego oraz proboszczów sąsiednich parafii – księży Bernarda Gończa z Borowego Młyna i Alfonsa Szulca z Konarzyn – parafianie sprzeciwili się niekorzystnej dla Polski decyzji o przebiegu granicy z Niemcami. Skutkiem tzw. wojny palikowej słupy graniczne zostały przesunięte o 10 kilometrów na zachód, a parafia brzeźnieńska znalazła się po polskiej stronie.

Praca dla Górzna

W 1924 r. został skierowany do Górzna, którego „okolica obfitująca w malownicze zakątki i ciche ustronia, posiada tyle wdzięku, że ujmie za serce nawet najwybredniejszego znawcę krajobrazu zarówno jak każdego znawcę przyrody” („Dziennik Bydgoski”, 28 kwietnia 1935 r.; o historii miasta i parafii – „Głos z Torunia”, 16 lipca 2017 r.). 11 września objął parafię pw. Podwyższenia Krzyża Świętego.

W mieście mieszkało (dane z 1928 r.) ok. 1,4 tys., a w okolicznych wsiach i osadach 2,2 tys. katolików. Patronował powołanym w XIX wieku bractwom: Trzeźwości (200 osób) i Matek Chrześcijańskich (100 parafianek) i powołał Katolickie Stowarzyszenie Ludowe, Stowarzyszenie św. Dzieciątka Jezus (w 1936 r. 550 [!] dzieci) i oddziały Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w Górznie, Fiałkach, Miesiączkowie i Zaborowie. Ks. Rygielski wraz z wikariuszami, wśród nich szczególnie aktywnym ks. Antonim Troszyń-

Ks. Władysław Rygielski (1878–1942). Podobizna z czasów filomackich, 1897 r.

skim, zabiegał o łączenie formacji duchowej „kaesemiaków” (m.in. odczyty, pielgrzymki, zajęcia teatralne, rekolekcje, wspólna Komunia św.) z patriotyczną, czemu służyły m.in. spotkania z weteranami walki o niepodległość z Towarzystwa Powstańców i Wojaków.

Co pozostało...

W listopadzie 1934 r. z inicjatywy ks. Rygielskiego opodal kościoła stanął pomnik patrona KSM św. Stanisława Kostki. W 1936 r. „ozdobą kościoła w Górznie [stała się] nowo zbudowana brama żelazna” i postawiono mur wokół cmentarza („Słowo Pomorskie” z 1 listopada). Proboszcza widzimy w relacjach prasowych z poświęcenia nowego gmachu bankowego, nadania sztandaru z wizerunkiem św. Izydora Kółku Rolniczemu w Miesiączkowie, na pożegnaniu ognisku 10. Drużyny Harcerskiej z Poznania na Kopcu, wśród studentów z obozu

„Iuventus Christiana”. W 1936 r. poświęcił także dwa nowe dzwony, które dołączyły do trzech XVII-wiecznych, znajdujących się na wieżach świątyni.

Górzno zostało zajęte przez Niemców 3 września 1939 r. Jesienią aresztowali wikariusza ks. Jerzego Kühna za przechowywanie chorągwi kościelnych z polskimi napisami. Czekająca go gehenna więzień, wcielenie do Wehrmachtu jako sanitariusza, a w styczniu 1943 r. śmierć nad jeziorem Ładoga. Jego proboszcz zmarł miesiąc wcześniej, 6 grudnia 1942 r. Ostatniej drogi ks. Rygielskiego na górznieński cmentarz nie obwieściły niedawno poświęcone dzwony, bo okupant przeznaczył je do natychmiastowej rekwizycji. „Był to ksiądz racjonalny i niewchodzący w żadne komitety, a jednak otwarty w swoich działaniach, po prostu człowiek z klasą” – dowiadujemy się od Wojciecha Kalinowskiego na podstawie wspomnień jego przodków o przedwojennym proboszczu. I znowu pomnikiem trwalszym od spiżu okazała się ludzka pamięć. ■

niedziela
głos z Torunia

Ks. Paweł Borowski (redaktor odpowiedzialny)
współpraca: Joanna Kruczyńska
ul. Łazienna 18, 87-100 Toruń,
tel. 56 622 35 30 e-mail: torun@niedziela.pl
Dyżury: od poniedziałku
do piątku w godz. 9-13
Redakcja częstochowska:
Beata Pieczykura, tel. 34 369 43 85